

Sonja Sever

Bebček Miha

Ilustriral M. Sedej

Medtem se je Francek kakor blazen preril skozi goščavo in stopil na polje. Silna groza ga je pretresla, ko je zagledal orjaško žarečo baklo na rebri. Z rokami si je zakril obraz in se ves omotičen optekal dalje. Nič ni vedel, kam in kod hodi. Naenkrat se je znašel v bližini svojega doma.

»Francek, kaj pa ti tukaj?« ga je nenadoma zbudil materin glas.

»Gorí, mama, gorí!« je zmedeno pokazal Francek na žarenje.

»Da, gorí, iskala sem te, brž pohitiva tja!«

»Ne, ne!« se je branil Francek.

»Fant, kaj ti je!« se je nenadoma prestrašila mati, kajti ob daljnem svitu ognja je opazila smrtnobledi obraz sina. »Pa ti si res bolan, nikamor ne greva, takoj z menoj v posteljo!«

Francek se ni branil, ko ga je mama peljala v izbo kakor majhnega otroka, ga slekla in položila v posteljo. Nem in bled je ležal na blazinah, a strah in groza mu je sevala iz oči. »Gorí, gorí!« je zdaj pa zdaj vročično zaklical in zatrepetal po vsem telesu.

»Nikar, sinko moj, nikar se tako ne razburjaj!« ga je mehko tolažila mati. »Saj škoda ni tako velika in tudi požigalca bomo kmalu našli.«

Kakor bič so Francka ošinile te poslednje mamine besede. Krčevito je zaril prste v odejo in bolno zastokal.

Prepadeno je mama gledala svojega edinca. »Otrok, kaj ti je?« je plaho vzkliknila.

Toda Francek ni odgovoril. S trepetajočimi rokami si je zakril obraz in se obrnil k steni.

Mama je zamišljeno opazovala sina. Temna slutnja se ji je porajala v srcu. Ničesar ni več vprašala, le globoko je vzdihnila in zapustila izbo.

Medtem je senik dogoreval. Toda okrog pogorišča se je še vedno gnetla vsa vas in vsi so živo razpravljali, kako neki je mogel nastati požar. Ludi orožniki, ki so medtem prišli iz sosednega trga, so poizvedovali, kdo je bil zadnji v seniku.

»Zadnji v seniku?« je zašušljalo med otroki, ki so bili seveda tudi polnoštevilno tukaj. »Bebec Miha je imel v seniku svojo delavnico,« je rekel neki otrok.

»Kaj, kako delavnico?« se je začudil župan. »Kaj pa je bebec tukaj počenjal?« je spraševal otroke.

»Ne vemo,« so odgovarjali. »Neka čreva je imel razpeta, katera mu je Francek zmetal v glavo.« In pripovedovali so, kaj se je včeraj zgodilo.

»Glej ga, potuhnjenca!« se je razjezil župan. »Sedaj je vse jasno!« Poklical je orožnike in jim pripovedoval, kar je pravkar zvedel od otrok.

Ljudje so radovedno vlekli na ušesa, a tedaj so se tudi nekateri spomnili, da se je bebec sinoči nenavadno pozno, šele tik pred požarom vračal domov.

»Nihče drugi ni tega storil kot bebec Miha!« je kmalu zašumelo med ljudmi in prav vsi so bili prepričani, da je to storil iz maščevanja, ker ga je županov sin spodil s senika.

Kako čudno! Na mah je bila vsa vas proti ubogemu Mihcu.

»Mar ni bil vedno potuhnjen in se tako čudno vedel, posebno zadnje čase? Čemu se je skrival daleč izven vasi, če je imel poštene namene? Bog ve, če ni tudi kradel! Marsikatera kokoš je zginila v zadnjem času. Vsega pa le ne bo kriva lisica!« Tako so ljudje obsodili siromaka, da ni le požigalec, temveč tudi tat! Na mah je bilo posabljeno vse, kar jim je bil lepega naredil in kako so bili še pred kratkim ponosni nanj.

Celo župnik in kovač sta majala z glavo: »Moj Bog, kdo bi vedel, kaj je na stvari! Končno je le bebec, in če ga je zgrabilo, kakor takrat pri pogrebu, je lahko vse mogoče. Vse okoliščine pač kažejo, da drugače res ni moglo priti do nesreče.«

Orožniki so medtem vneto zapisovali, kar so mogli zvedeti od otrok in vaščanov. Zanimali so se tudi za županovega Francka, da bi tudi njega zaslišali. A nihče ga ni bil videl pri požaru. Tedaj se je spomnil župan: »Saj res, žena mi je zvečer pravila, da fantu ni dobro, gotovo je ostal doma.«

»Nič ne de,« so dejali orožniki, »zaslišimo ga lahko jutri. Toda kje je bebec? Tu ga seveda ni! Bog ve, kam se je skril! Pa pojdemo si najprej ogledat njegov brlog, dasi nas gotovo ne bo čakal tam.«

Kakor živahno mrmrajoč potok so se usuli vaščani za županom in

orožniki in hiteli proti Mihčevemu domu. Vse je glasno razpravljalo o nocošnjem dogodku.

Pod orehom na klancu se je ustavil sprevod. Orožniki so stopili k vratom in jih skušali odpreti. »Zapahnjena so znotraj, torej je tiček doma?« so se začudili in s kopiti pušk močno udarili na vrata.

»V imenu zakona odpri!« je ukazal orožnik.

»Me-e-e!« se je oglasila sivka iz izbe. Drugega ni bilo slišati. Mihec je bil pač gluhi in je mirno spal. Orožniki so še močneje tolkli po vratih, a Mihec bi še dalje spal, če se ne bi sivka vsa preplašena od nenavadnega ropota stisnila k

njemu. Začudeno se je zravnal in pogledal kozo, kaj neki hoče. Toda kako se je prestrašil, ko so se ta čas vrata močno zamajala, skočila iz tečajev in padla v izbo. Prepadeno je buljil v orožnika, ki sta z naperjenima puškama stala na pragu, a za njima je tretji mož postave z močno svetilko svetil v izbo.

Že sta prva dva stopila k Mihcu in ga trdo prijela za rame: »V imenu postave te primemo zaradi suma požiga! Vstani in pojdi z nami!«

Mihcu ni šlo v glavo, kaj neki hočejo orožniki od njega sedaj sredi noči. Saj ni ničesar takega storil, da bi morali priti po njega! Tedaj se je spomnil pretepa. Mar jih je župan poslal zato, ker mu je nabunkal sina? Saj je Francek kriv, zakaj mu je pa skoraj ubil kozo! Živo je zamahnil z rokami in skušal dopovedati orožnikom, kako je prišlo do pretepa. Pokazal je tudi na kozo, kam jo je zadel kamen.

»Seveda, koza je zažgala senik, ne ti!« so rekli orožniki, ki seveda niso razumeli, kaj jim je siromak skušal dopovedati. »Kaj bomo tu razpravljali, hitro z nami!« so se razjezili in ga nemilo postavili na noge.

Sivka, kakor da bi slutila nesrečo, ki je zadela gospodarja, in vedela, da ga hočejo odtrgati od nje, je žalostno zameketala in se ljubeče stisnila k Mihcu. A orožnikom se je mudilo, nemilo je eden sunil kozo z nogo, da se je sirota preplašeno skrila pod mizo. V Mihcu je zavrela kri. Divje je zarjul in dvignil pesti na orožnika, da bi branil svojo sivko. Toda možje postave so bili urnejši. Kakor železne klešče so prijeli razdivjanega fanta in še preden se je Mihec zavedel, so mu vkle-nili roke v verige in ga kot najhujšega hudodelca gnali čez klanec.

»Požigalec, požigalec!« so vpili ljudje, ko je šel Mihec mimo, in marsikdo mu je celo zagrozil s pestjo. Otroci so ga kričaje spremljali in kazali nanj. Mihec se je bled kot smrt opotekal med orožniki. Neizmerna žalost mu je legla na srce. »Kaj sem jim storil, da me naenkrat tako sovražijo? Kam me peljejo?« se je spraševal. Čutil je le to, da mu delajo veliko krivico.

Že so prehodili vso vas, toda gnali so ga še naprej, gor čez polja in travnike na reber. Kako se je Mihec prestrašil, ko je v rahlem svitu mladega jutra zagledal namesto senika kadeči se kup razvalin. Strmel je v tleče ostanke in ni mogel razumeti, kaj naj to pomeni. »Dobro, da sem sinoči spravil stvari s senika!« ga je prešinilo.

Tedaj ga je nemilo dregnil orožnik, z roko pokazal na pogorišče in nato nanj. Mihec ga je debelo gledal, kaj neki hoče s tem reči. Nenadoma se mu je jelo svitati. O, mar je mogoče, da njega dolže požiga? »Ne, ne, on tega ni storil!« je odločno odkimal in z rokami skušal dopovedati, da je takrat, ko je odšel s kozo domov, stal senik še cel. Toda ubogi Mihec se je zaman trudil in branil. Orožniki in ljudje so venomer trdili svoje. Končno je možem postave bilo tega brezuspešnega zasliševanja dovolj in odgnali so Mihca nazaj v vas.

Na rebri je bilo spet mirno in tiho, le nekaj gasilcev je še pazilo na pogorišče. Tu pa tam je iz pepela še švignil kak plamenček in težak dim se je leno dvigal proti nebu.

Medtem ko so ubogega Mihca obsodili za požigalca in vklejenega vodili sem in tja, se je Francek delal bolnega in se boril s svojo vestjo.

Ko je mama odšla, je skočil iz postelje in kakor blazen hitel gor in dol po izbi. Z rokami se je prijemal za vročično glavo, v kateri mu je neprenehoma šumelo: »Požigalec, požigalec, našli bodo požigalca!« Kaj naj stori? Kaj če pridejo orožniki po njega? Bi pobegnil za vselej od doma? Bi priznal? mu je rojilo po glavi. »Ne, ne, priznati nikakor,«

se je uprl v njem ponos. »Kaj bi rekel oče, kaj vsa vas? Tedaj bi se mu dečki šele smejali! In spet bi bil bebec tisti, ki bi odnesel zmago. O, ta bebec, on je vsega kriv, da, samo on!« je divje vzkripelo v njem in neizmerno sovraštvo mu je sijalo iz oči.

Neenadoma se je prestrašeno zdrznil. »Mama gre!« Urno je skočil v posteljo in si potegnili odejo čez glavo. Tiho so se odprla vrata, mati je vstopila in zaskrbljeno gledala na posteljo. Francec se ni zganil, delal se je, kakor da bi spal. Mama se je usedla k sinu in mirno, kakor da bi točno vedela, da fant dobro sliši, dejala:

»Čuj, Francec, kaj ti praviš k temu? Vsa vas govori, da je bebec Miha zažgal senik in to iz jeze, ker si ga ti spodil od tam. Mar je to mogoče?«

Toda Francec se ni zganil, delal se je, kakor da ne sliši. A mami se je le zdelo, da je pod odejo zatrepetalo sinovo telo, in mirno je čakala. V Francecu se je ta čas odigral silen boj. Že mu je bilo, da bi skočil iz postelje, pokleknil pred mamo in vse priznal. Toda ne, strah in ponos mu tega ni dal. A zdajci mu je neki glas iz teme prišepetal: »Kaj bi priznal, reci tudi ti, da je Mihec zažgal! Saj je končno le on kriv in maščevane bodo klofute!« Maščevati se za klofute! Ta zadnja misel ga je tako prevzela, da ni nič več slišal dobrega glasu v sebi, ki mu je veleval, naj pošteno prizna svoje dejanje. Podlegel je. Prevelika je bila skušnjava za ponosnega županovega sina, ko se pa na mah lahko tako lepo izmaže in se še nad Mihcem maščuje!

Zato se je Francec delal dalje, kakor da trdno spi, in tudi ganil se ni, ko je končno mati brez besede zapustila izbo. »Požigalca so torej našli!« se je oddahnil in težak kamen se mu je odvalil od srca. Zgodilo se je celo to, da je proti jutru trdno zaspal.

Bil je že velik dan, ko se je Francec zbudil. Hitro si je osvežil s hladno vodo težko glavo in šel v družinsko sobo, kakor da se ni nič zgodilo. Toda prepadeno je obstal na pragu. Tam na klopi pred oknom je sedel vklenjeni Mihec, smrtnobled in trepetajoč po vsem telesu. Za veliko mizo pa so sedeli oče in orožniki, sklonjeni nad papirji. Hitro se je hotel Francec spet izgubiti, toda že ga je zapazil oče in mu zaklical.

»Francec, ravno prav! Pridi sem, sedaj nam boš še ti kaj povedal!«

»Kar noter, fant.« so mu dobrohotno zaklicali orožniki, ki so opazili, kako se jih je dečko prestrašil.

Francec je plaho vstopil. Toda hitro je v sebi zatrl strah in na vprašanja orožnikov kratko in jasno pripovedoval ves včerašnji dogodek. Na vprašanje pa, če tudi on misli, da je Mihec zažgal senik, je živo prikimal. Mihca, ki je ždel na klopi, kakor da ni na tem svetu, ves čas še pogledal ga ni. Ko pa je po končanem zasliševanju odšel mimo njega iz izbe, ga je ošinil s prezirljivim pogledom in ni mogel zadržati zmagoslavnega nasmeška.

Mihec se je zdrznil. Reš da mu ni bilo dano, da bi slišal besedo, zato pa je toliko bolj znal čitati z ust in oči. Ujel je ta pogled, videl ta nasmešek in razumel je vse! Prepadeno je strmел za odhajajočim Francecom in brezmejna žalost ga je obšla. Videl je, da ne more premagati te zlobe. »Mama, moja mama!« je zajokalo v njem. Še nikoli ni tako težko občutil njene izgube. O, če bi sedaj živela, gotovo bi se zavzela zanj in dopovedala ljudem, da je nedolžen. Samo da bi mu odvezli verige in ga pustili domov! Hitro bi končal svoja krila in poletel k njej, proč od teh neprijaznih ljudi, ki ga ne marajo več in gledajo nanj kot na hudodelca.

Iz tega žalostnega razmišljanja ga je zdaj predramil orožnik. — Stresel ga je za rame in mu dal znak, naj se dvigne, da gredo naprej. Mihec se ni upiral. Kakor nedolžno jagnje, ki ga peljejo v klavnico, je korakal vklenjen med orožniki skozi vas. Iz vseh hiš so gledali radovedno za njim in živo razpravljali, kam neki bodo sedaj odpeljali nevarnega bebca. Kaj kmalu so bili zbrani vsi otroci okrog njega in ga spremljali z leve in desne. Štrmeli so vanj kakor v nenavadno čudo. — Kogar vodijo orožniki takole vklenjenega, mora pač biti pravi hudodelec. Mihec se ni zmenil ne za otroke, ne za ljudi, v njem je tlela iskrica upanja, da ga morda le peljejo domov, kjer ga bodo izpustili. Že so dospeli do klanca, že sta ga pozdravljala kočica in oreh, toda orožniki se niso ustavili. Gnali so ga dalje po prašni cesti.

»Kam neki me vodijo?« se je prestrašeno ustavil Mihec in z rokami in čudnimi glasovi skušal vprašati može postave, če ga ne peljejo domov. Toda orožnikom ni bilo za razgovor, še močneje so ga zgrabili, da jim ne uteče, in ga gnali naprej.

Prišli so mimo mlina. Na pragu je stal mlinar. Mihec se je zdrnil in žalostno pogledal svojega starega prijatelja. V njegovih očeh je bral globoko sočutje, toda kljub temu je točno videl, da je tudi on prepričan o njegovi krivdi. »Tudi on, tudi on me ima za hudodelca!« je zajokalo v Mihcu in vroče solze so mu tekale po bledem obrazu. Z globoko sklonjeno glavo je stopal dalje in nič več se ni oziral. Otroci so se razgubili in končno je stopal sam med orožniki po prašni cesti.

Kmalu je Mihec začutil, da postaja čedalje bolj slab, saj danes še ničesar ni jedel. Že itak slabotne noge so ga vse težje in težje nosile, a pot je bila neskončno dolga. Sonce je neusmiljeno pripekalo in postal je tudi žejen. Toda Mihec si ni upal prositi orožnike za malo kruha in vode, preveč neusmiljeni so se mu zdeli možje. Molče je trpel in spet so mu misli uhajale k ljubljeni mami, ki je vedno tako lepo skrbela zanj. Kako mora biti sedaj žalostna v nebesih, ko ga vidi tako bednega in vklenjenega! Dvignil je glavo in zastrmel v sinje nebo. Zagledal je lastovice in se spomnil svojih kril. O, če bi imel sedaj na sebi narejena krila! Bliskovito bi se dvignil v višave! To bi ga gledali orožniki! Nikoli več ga ne bi mogli vkleniti, zakaj nikdar več se ne bi vrnil na zemljo. Toda žal, krila so bila komaj začeta in ležala so skrita v gozdu. Bog ve, če jih je dovolj dobro skrtil, da jih nihče ne bo našel. In sploh, kako jih bo delal, kdaj končal, če ga peljejo tako daleč proč od doma.

A njegova sivka? Kje je sedaj sirotica, kako neki bodo šele z njo kruto ravnali! Take in podobne misli so ga mučile in pozabil je celo na lakoto in žejo.

Dolgo pot so že prehodili, ko so se za ovinkom pokazale velike hiše. Mihec se je zdrznil in začudeno oziral. Toliko in tako velikih hiš še nikoli ni videl. Saj so vse bile višje in večje kakor domače župnišče. In koliko ljudi je bilo tu! Kakor da bi zvonil plat zvona, tako naglo se je cesta napolnila z radovedneži. Vsi so kazali nanj in živo razpravljali. Kaj, tega seveda Mihec ni slišal. In dobro je bilo, da ni slišal. Zakaj iz nedolžne muhe je zrasel silen slon. Od ust do ust so se širile najstrašnejše novice. Ubogi Mihec, kmalu ni bil le požigalec, ampak tat in ropar je postal. Nekateri so celo točno vedeli, da je nočoj ubil svojo lastno mater! Kako bi bilo Mihcu pri duši, če bi vse to slišal! A vendar, toliko je bral iz njih pogledov, da ne mislijo nič lepega o njem in silno mu je bilo težko. (Dalje.)

Ang. Tavčar

Jezuščkov kruh

Ilustriral O. Gaspari

Sveta družina se je vračala iz pregnanstva v Egiptu v domovino. Sveti Jožef je vztrajno hodil peš in vodil oslička. Jezušček in Marija sta pa del pota jezdila, del pota pa tudi hodila peš. Toda Jezušček se je hitro utrudil, saj je bil tedaj še prav majhen deček in cesta je bila trda. Preko dneva so se hranili z raznimi sadeži, večerjo, prenočišče in zajtrk so dobili pri dobrih ljudeh.

Pozno jeseni jih je pot privedla do visoke gore. Morali so navkreber. Toda vrhu gore je bil sneg. Jožef bi že nekako hodil, dasi je bil že zelo utrujen od dolgega pota, ali kako naj otrok in Marija potujeta v snegu in mrazu.

Ne, ne morejo dalje. Tu morajo preživeti zimo in počakati pomladi.

Krenili so v bližnjo vas in Jožef je hodil od hiše do hiše ter iskal stanovanje. Bogat posestnik jih je sprejel. Blizu svoje hiše je imel staro prazno bajto, tam se lahko naselijo. Najemnino mu bo Jožef odslužil z raznimi mizarškimi deli.

Skromno se je preživljala sveta družina. Jožef je pridno delal gospodarju za najemnino in poleg tega prislужil pri ostalih vaščanih še za hrano in drva in krmo za oslička. Marija je pa predla bogatejšim kmeticam predivo in volno. Jezušček je bil večinoma doma, le včasih je odšel h gospodarjevim, da se je igral z otroki. Domači so imeli tujega dečka radi. Bil je tih in prijazen in kadar je bil pri njih, so bili domači otroci zelo pridni.

Ko je prišel na dan pred božičem, pred praznikom svojega rojstva, zopet h gospodarjevim, je gospodinja delala kruh. Polagala je hlebe v peharje, ki so bili razvrščeni po klopi okoli peči. Nazadnje je napravila še za vsakega otroka majhen hlebček. Jezušček, ki je stal zraven, si je tudi zaželel kruha in je zaprosil:

»Teta, prosim, naredite še meni hlebček.«